

Projekat Živeti zajedno

Opšti podaci o nastavnoj jedinici	
Predmet	Građansko vaspitanje
Naziv nastavne jedinice	Nasilje
Razred	I
Autor nastavne jedinice	Aleksandra Jovankin
Škola	Poljoprivredno – hemijska škola "Dr Đorđe Radić" Kraljevo
Tip časa	obrada
Nastavne metode	Interaktivna metoda sa decom
Oblici rada	Radioničarski oblik rada
Ciljevi (ukratko navesti ciljeve koji se žele postići navedenim aktivnostima)	<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje činjenice da postoje različiti oblici nasilja • Diskutovanje na temu nasilja • Pokretanje pitanja odgovornosti za nasilje u društvu
Ishodi (taksativno navesti kakve ishode očekujemo posle navedenih aktivnosti, tj. šta će učenici svojiti/razumeti/osvestiti/uraditi posle aktivnosti)	<p>Ovaj čas se nadovezuje na prethodno obrađenu temu pojma nasilja, definicije i oblika nasilja koji učenici prepoznaju u svom okruženju. Očekuje se da učenici razmisle i o tipovima nasilja o kojima nisu ranije razmišljali ili ih nisu prepoznavali kao nasilje. Kroz diskusiju i analizu različitih izjava učenici izražavaju svoje mišljenje i viđenje pojedinih oblika nasilja, obrazlažu svoje stavove. Takođe, kroz diskusiju se pokreće i pitanje ko je odgovoran za određene oblike nasilja i učenici uviđaju da odgovornost može biti postavljena sa "vrha", ali često je lična, individualna. Učenici osveščuju svoju ličnu odgovornost i mogućnost drugačijeg modela delovanja u slučajevima nasilja.</p>
Tok časa (navesti scenario nastavne jedinice, tj. uvodne, centralne i završne aktivnosti. Odrediti i orijentacioni vremenski okvir za aktivnosti – navesti trajanje aktivnosti)	<p>Uvodna aktivnost (5 min): Kroz razgovor i pitanja se podsećamo na prethodan čas kada smo razgovarali o tome šta je nasilje, koje vrste postoje i koje oblike nasilja smo zapazili u našoj okolini, posebno u školi.</p> <p>Središnja aktivnost (35 min): Nastavnik pripremljene stavove, izjave koji su</p>

u minutima)

odštampani svaki na jednom papiru stavlja na pod, po čitavoj učionici. Potrebno je da bude bar po jedna izjava za svakog učenika.

Objašnjavamo učenicima da treba da se opredele za stav: da li je izjava koju su odabrali nasilje, ili nije.

Treća mogućnost je da ne mogu da se odluče.

Učenici uzimaju po jednu izjavu, pročitaju je, razmisle i stavljaju je na unapred pripremljene veće papire sa ispisanim nazivom : "*nasilje*", u sredini učionice : "*ne mogu da se odlučim*", a na drugom kraju učionice: "*nije nasilje*".

Vraćamo se u krug i dogovaramo se koju grupu izjava ćemo prvo analizirati. Nastavnik može da sugeriše da to bude grupa : "*ne mogu da se odlučim*".

Nakon toga sledi diskusija: Šta mislite da li je ova izjava na pravom mestu, zašto - ako jeste, zašto - ako nije. Na taj način analiziramo sve izjave i ako učenici smatraju da bi trebalo, premeštamo ih sa pozicija na kojima su bile prvobitno.

Napomena za nastavnike:

Tokom razgovora pojedine izjave će se okarakterisati kao nasilje, a neke od njih su stereotipi ili predrasude koje lako mogu da "skliznu" i dovedu do nasilja. Takve izjave učenici mogu staviti na polje "nije nasilje", ali je potrebno dodati komentar da konativna (voljna) komponenta predrasuda može da dovede do akcije koja je nasilje. Voditi računa da u diskusiji i komentarima usmerimo učenike na prihvatanje činjenice da žrtva nikad nije kriva i da ne upadnu u zamku da okrivljuju osobu kojoj se dešava nasilje, kao u izjavi gde se žena vraća u porodicu.

Objasniti im da ponekad okolnosti nisu podržavajuće (nedovoljna podrška okoline, porodice, nezaposlenost, strah od manipulacije nad decom i sl.) i društveni sistem je takav da podržava okrivljivanje grupe koja je marginalizovana ili kojoj se dešava nasilje pod parolom "Pa, sami su krivi".

Pojedine izjave će inicirati diskusiju o ličnoj ili kolektivnoj krivici za nasilje, neke će biti protumačene kao opravdanje za nasilje... Bitno je sa učenicima otvoriti diskusiju i pokušati da se obnove svi pojmovi koje smo pominjali tokom šk. godine (predrasude, stereotipi, komponente predrasuda, rodna ravnopravnost, pravo na različitost) i sve to povezati sa temom nasilja.

	<p>Završna aktivnost (5 min):</p> <p>Pitanje za učenike: Na koji način vidite odgovornost za pojedine oblike nasilja? Šta mi lično možemo da učinimo da do nasilja ne dođe? Koji oblici nasilja mogu da se preduprede našim individualnim ponašanjem koje je miroljubivo?</p>
<p>Elementi interkulturalnosti u nastavnoj jedinici (detaljno navesti šta su sve elementi koji ukazuju na različitost i uvažavanje različitosti u određenoj nastavnoj jedinici, na koje sve načine nastavna jedinica podstiče učenike da razmišljaju o različitostima i da se decentriraju iz svoje tačke gledišta)</p>	<p>Ova tema nam omogućuje da sagledamo nasilje i iz ugla interkulturalnosti, kod pojedinih izjava imamo primere na koji način dominantna kultura vrši nasilje nad manjinskom, primere stereotipa, nasilja na polnoj osnovi i sl.</p> <p>Učenici uviđaju da mnogi oblici nasilja proističu iz neprihvatanja različitosti na bilo kojoj osnovi.</p> <p>Kroz diskusiju se otvaraju mnoge teme za diskutovanje kao što je: da li primeniti nasilje da bi se sprečilo veće nasilje, šta je pitanje ličnog izbora, a šta predstavlja nasilje nad slobodnom voljom i sl.</p> <p>Ova tema je pogodna i za predstavljanje komponenti predrasuda: kognitivna (ono što mislimo, naši stavovi), emotivna (ono što osećamo u vezi sa našim stavovima) i konativna, voljna (ono što činimo u skladu sa onim što mislimo i osećamo), jer se nasilje uvek dešava u poslednjoj komponenti i predstavlja najopasniji segmen i delovanje na osnovu predrasuda.</p>
<p>Materijal (taksativno navesti materijale koji se koriste za realizaciju nastavne jedinice, a primerak svakog materijala dostaviti u prilogu).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izjave (prilog) • Tri veća papira sa natpisima: <ol style="list-style-type: none"> 1. "Nasilje" 2. "Ne mogu da se odlučim" 3. "Nije nasilje".